

DANS

Dans sluit aan bij de natuurlijke bewegingsdrang van leerlingen, bij hun verbeeldingskracht en bij hun behoefte aan bewegen, fantaseren, ontdekken, creëren, experimenteren, ordenen en het leren om hun lichaam beheersen. Door dans leren leerlingen van en over zichzelf, de ander en hun omgeving. Ze ontwikkelen nieuwe en eigen dansbewegingen of leren bestaande dansbewegingen toepassen.

Dans kan plaatsvinden in **3 contexten**:

- een **artistieke** (dans als kunstvorm, gecommuniceerd met een publiek)
- een **sociale** (draait om het gezelschap waarmee je danst, bijvoorbeeld volksdans)
- en een **educatieve** (om er van, over en door te leren, dans als beweging én als cultuur)

Het vakgebied dans geeft leerlingen de gelegenheid om dans te ontdekken, te creëren, hun verbeelding en fantasie vorm te geven, en dat te presenteren. Leerlingen kunnen door dans leren onderzoek te doen naar bepaalde thema's en emoties. Bij dansonderwijs krijgt de leerling inzicht in hoe je met dans allerlei thema's kunt verbeelden (onderwerpen uit het dagelijks leven, vrienden, actualiteiten, verhalen en gedichten, natuur en seizoenen). De leerling leert ook door te reflecteren op (eigen) dans. In (beschouwings)gesprekken wordt de samenhang in materie, vorm en betekenis nader bekeken.

Vanuit materie, het lichaam, leren leerlingen zelf te dansen doordat ze de bewegings- en uitdrukkingsmogelijkheden van het lichaam ontdekken (coördinatie, spierbeheersing, oriëntatie in de ruimte, verfijning en nuancering van eigen bewegingen). Leerlingen leren hun lichaam als instrument te gebruiken. Ze leren ordening aan te brengen tijdens het dansen. Ze leren de danselementen **ruimte, tijd en kracht** in te zetten. Deze elementen leren ze in een vorm te zetten. Leerlingen werken daarbij met vormgevingselementen zoals **herhaling, contrast, articulatie en frasering**. Gaandeweg leren kinderen betekenis (zoals het verhaal of de functie) te ontleen aan dansen of aan (eigen) dansen toe te voegen. Vanuit betekenis leert een leerling een persoonlijke verbinding te maken met een onderwerp of thema van dansen en bewegen, waardoor zijn dans zeggingskracht krijgt.

Samenhang

Dans is een kunstzinnige vakdiscipline waarbij het verkennen en uitvoeren van vormen, structuren en ruimtelijke oriëntatie een centrale rol inneemt. Door in danslessen te werken met ruimtegebruik, vloerpatronen, vormen, hoogtelagen, tellen, maatsoorten en ritmes kan de ontwikkeling in rekenen en wiskunde ondersteund worden. Een dansles kan de ontwikkeling van taalvaardigheid ondersteunen en vergroten. Dat kan in de vorm van (beschouwings)gesprekken zijn, maar ook wanneer leerlingen moeten samenwerken. Dans kan daarbij ook aansluiten bij leerinhouden en -activiteiten van andere leer- en vakgebieden, zoals oriëntatie op jezelf en de wereld, levensbeschouwing, sport en bewegen, beeldende vorming, drama en muziek.

In de lessen kunstzinnige oriëntatie kunnen dwarsverbanden aan bod komen en kunnen de kunstvakken elkaar versterken. Dit kan plaatsvinden binnen [multidisciplinaire opdrachten](#). Denk bijvoorbeeld aan danstheater, waarbij dans, muziek en drama gecombineerd worden. In de hedendaagse kunst is vaak sprake van multidisciplinaire vormgeving en daarbij spelen digitale media een belangrijke rol. Ook binnen danslessen kan [media-educatie](#) geïntegreerd worden aangeboden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan dansen in videoclipps of het analyseren van dansbewegingen in een animatie.

De inhoud van dans is bij voorkeur gerelateerd aan thema's die een relatie hebben met de (culturele) omgeving van leerlingen. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar cultureel erfgoed en [suggesties voor vakinhouden cultureel erfgoed](#). Deze vakinhouden kunnen een rol spelen binnen het creatieve proces van dans, bijvoorbeeld door het thema van de vakinhoud van cultureel erfgoed centraal te stellen binnen de opdracht of door het bekijken en beleven van cultureel erfgoed als verrijking van onderwijs in dans.

Ontwikkeling leerlingen groep 1-2

Het accent ligt bij deze groep leerlingen op het spontane, directe dansen. Ze ervaren dat ze hun lichaam als communicatiemiddel kunnen gebruiken. Ze leren al dansend hun gevoelens en emoties te uiten. Ze gebruiken dans als expressief middel om thema's uit hun eigen belevingswereld vorm te geven. De leerlingen ervaren het presenteren voor bekend publiek en worden zich langzaam meer bewust van hun eigen lichaam en wat ze ermee kunnen.

Ontwikkeling leerlingen groep 3-4

Leerlingen in groep 3/4 leren lezen, schrijven en rekenen (en daardoor maat houden). Leerlingen zijn heel spontaan en ongeremd en dat heeft invloed op hun fantasie en creatieve ontwikkeling. Leerlingen in deze groep hebben, over het algemeen, plezier in dansen. Hun verantwoordelijkheidsgevoel wordt groter en daardoor kunnen ze al iets beter samenwerken. De leerlingen worden zich meer bewust van het feit dat dans een middel is om mee te communiceren en dat ze er een emotie of idee mee kunnen uitdrukken. De leerlingen gaan op onderzoek uit en experimenteren en associëren met bewegingen. De leerlingen hebben behoefte aan helder, gestructureerde danslessen met een veilig kader om daarbinnen te creëren. De leerlingen willen ook graag concreet een dans leren en vinden het leuk om dat aan elkaar te laten zien.

Ontwikkeling leerlingen groep 5-6

Leerlingen in deze groepen vinden het een uitdaging om zelfstandig te werken. Onderzoeken speelt een grote rol bij het bedenken van dansen, maar leerlingen hebben ook nog veel behoefte aan gestructureerde danslessen. Ze willen, over het algemeen, graag danspassen leren, choreografieën bedenken en die uitvoeren. Meestal onder begeleiding van een leerkracht of vakexpert, maar ook door zelfstandig samen te werken. Leerlingen uit groep 5 en 6 presenteren hun dans graag in groepsverband of voor een (onbekender) publiek.

Ontwikkeling leerlingen groep 7-8

De leerlingen uit groep 7-8 zitten midden in hun ontwikkeling tot jong volwassenen en worden daardoor onzeker over hun eigen lijf en over hun ideeën. De plaats in de groep is voor deze leerlingen heel belangrijk. Leerlingen vinden het belangrijk eigen inbreng in de dansles te hebben, maar door hun onzekerheid hebben ze ook gestructureerde opdrachten nodig. Ze werken graag met onderwerpen waarin ze zich kunnen spiegelen.

Oriënteren

- **Openstellen** voor dans binnen een betekenisvol onderwerp dat aansluit bij de beleavingswereld, in binnen -en buitenschoolse situaties (het eigen lijf, mensen, dieren, seizoenen, het weer, feest, sprookjes en verhalen, gedichten, prentenboeken, dansen met materialen, speelliedjes).
- **Kijken** naar en **praten** over dans (YouTube filmpjes).
- Kennismaken met **verschillende soorten** 'live' dans (danser in de klas, dansvoorstelling op school, danstheatervoorstelling).

Onderzoeken

- **Spelenderwijs** ontdekken van de **danselementen**:
 - Ruimte - dansen op de plaats en in de ruimte, laag bij de grond en in het middengebied
 - Tijd - snel, langzaam, kort, lang, begin, eind, stop
 - Kracht - bewegen met spanning of ontspanning, zwaar of licht bewegen
- Onderzoeken van verschillende manieren van **voortbewegen** in dans (huppelen, kruipen, springen, rollen).
- Ervaren van de mogelijkheden tot het **uiten van emoties** in dans.
- **Improviseren** in dans en daarbij fantasie gebruiken.

Uitvoeren

- **Jezelf uitdrukken** in dans en daarbij de sfeer van de muziek gebruiken.
- Vormgeven van eenvoudige **dansbewegingen** (alleen of in een tweetal).
- Vormgeven van de eigen rol als danser (individueel of in een groep) op school voor een bekend publiek

Evalueren

- **Bespreken** van eigen dans en dat van groepsgenoten na een danspresentatie:
 - Wat heb je gedanst?
 - Hoe heb je dat gedaan?

DANS

MB

Oriënteren

- **Openstellen** voor dans uit verschillende tijden, stijlen en culturen binnen de context van een betekenisvol onderwerp, in binnen- en buitenschoolse situaties (*streetdance*, (kinder)volksdans, moderne dans, klassiek ballet, oude dansspelletjes, dansprogramma's op tv of YouTube).
- Voeren van een **beschouwingsgesprek** over een dansvoorstelling en er verschillende betekenissen aangeven m.b.v. de danselementen ruimte, tijd en kracht.
- **Dansvoorstellingen** gebruiken als inspiratiebron voor eigen dans.
- Kennismaken met verschillende soorten '**live**' dans (dansvoorstelling op school, diverse danspodia in de directe omgeving, danstheater in de schouwburg)

Onderzoeken

- Verkennen en onderzoeken van de **uitdrukkingsmogelijkheden** van de **danselementen**:
 - **Ruimte** - dansen in verschillende richtingen, diagonaal, cirkels en patronen dansen in verschillende lagen (laag, midden, hoog))
 - **Tijd** - duur (korte of langere tijd bewegen), tempo versnellen, vertragen, stoppen, slow motion, ritme - regelmatig, onregelmatig), frasering (begin, verloop, einde van een beweging)
 - **Kracht** - beweging uitgevoerd met spanning, ontspanning, zwaar of licht bewegen)
- Experimenteren met...
 - combinaties van verschillende danselementen.
 - tegenstellingen in tijd, ruimte en kracht.
 - bewegingskwaliteiten (vloeiende en stotende bewegingen).
- Onderzoeken van de zeggingskracht van dans door gevoelens, ervaringen, situaties en gebeurtenissen uit te drukken met gebruik van de danselementen ruimte, tijd en kracht.

Uitvoeren

- **Reageren** in dans op de stemming van verschillende soorten muziek en snelle en langzame tempowisselingen in muziek.
- Uitvoeren van een reeks eenvoudige **bewegingen/ danspassen** en daarbij rekening houden met sfeer en frasering van muziek.
- **Zeggingskracht** geven aan dans door gebruik van de **danselementen** tijd, ruimte, kracht en de kwaliteit van beweging.
- Geven van een **danspresentatie**.

Evalueren

- **Vertellen** over de eigen dans en het vormgevingsproces.
- Motiveren van **eigen keuzes** of die van het dansgroepje na een danspresentatie.
- **Waardering** tonen voor de dansuitingen van anderen.
- Een relatie leggen tussen de eigen **betekenisgeving** in dans en die van anderen (waaronder professionele dansers).

DANS

BB

Oriënteren

- **Openstellen** voor dans uit verschillende tijden, stijlen en culturen binnen de context van een betekenisvol onderwerp, in binnen- en buitenschoolse situaties (*streetdance*, (kinder)volksdans, moderne dans, klassiek ballet, oude dansspelletjes, dansprogramma's op tv of YouTube).
- Voeren van een **beschouwingsgesprek** over een dansvoorstelling en er verschillende betekenissen aan geven m.b.v. de danselementen ruimte, tijd en kracht; deze betekenissen spiegelen aan die van anderen en daarbij openstaan voor andere ideeën (waaronder de choreograaf of uitvoerder).
- Gebruiken van **gesprekken over dansvoorstellingen** als inspiratiebron voor eigen dans.
- Kennismaken met verschillende soorten 'live' dans (danspodia, danstheater in de schouwburg).

Onderzoeken

- Bedenken van **eigen thema's** om over te dansen en daarbij dansvoorstellingen gebruiken als inspiratiebron.
- Onderzoeken van de **danselementen** tijd, kracht, ruimte en bewegingskwaliteiten met aandacht voor:
 - leiden en volgen in tweetallen/groepjes
 - gelijktijdig dezelfde bewegingen dansen
 - dans opbouwen: begin, midden, einde
 - vormgevingselementen
 - passen en dansfiguren ontdekken, imiteren en herhalen
- Gebruikmaken van bestaande dansen of dansvoorstellingen als **inspiratiebron** voor eigen dans.
- **Variëren** in manieren van **bewegen** en daarbij de danselementen ruimte, tijd en kracht gebruiken om de dans zeggingskracht geven.

Uitvoeren

- **Inleven** in de eigen manier van dansen en die van een ander en deze ervaringen, belevingen, interpretatie verwerken in dans.
- Maken van een **choreografie** voor dans.
- Herkennen van en toepassen in dans van **muzikale verschillen** (tempo, dynamiek, ritme, accenten, melodie, sfeer).
- Selecteren van **passende muziek** bij een dansthema.
- Tonen van verschillende manieren van bewegen in dans en daarbij rekening houden met:
 - structuur (herhaling, contrast, articulatie)
 - frasering (begin midden einde van een beweging)
 - de rolverdeling binnen dans en de kwaliteit van de beweging
- Variëren met verschillende manieren van **bewegen** en daarbij de danselementen ruimte, tijd en kracht gebruiken.
- Vormgeven en **verbinden van een dans met een thema** zodat de dans zeggingskracht krijgt.
- Vormgeven en presenteren van een danscompositie.

Evalueren

- **Motiveren** van eigen keuzes a.d.h.v. de verschillende fases van het vormgevingsproces.
- Omgaan met **feedback** en de ontvangen suggesties verwerken in de eigen danspresentatie.
- Een relatie leggen tussen de eigen **betekenisgeving** aan dans en die van anderen (waaronder professionele dansers).
- Accepteren en respecteren v/d mening, ideeën en gevoelens van anderen over danscultuur & -trends.